

[J. C. A. Larsen.]

tilbage. Selv om vi kan hjælpe en Del Industrier noget her, vil den store Skare af arbejdsløse, som hører hjemme i Bygningsfagene og i de Fag, der har Tilknnytning til dem, ikke kunne hjælpes ad disse Veje, og jeg har for mit Vedkommende meget vanskeligt ved at se, ad hvilke Veje de kan hjælpes.

Jeg skal derefter gøre et Par Bemærkninger om det andet Forslag, som den højtærede Formand gav Tilladelse til maatte behandles samtidig med dette. Selv om Krisen indenfor Haandværket i nogen Grad kan kaldes for en Produktionskrise, er den af en helt anden Karakter end den, som raader indenfor Industrien og i Landbruget. Det er nemlig indenfor Haandværket nærmest en Arbejdsløshedskrise, dels fremkommet ved, at Storindustrien nu frembringer Ting, som det jævne Haandværk har levet ved før, dels ved, at den Krise, der er i Landbruget, gør, at en hel Del, det gælder i alt Fald Landhaandværkerne, ikke har noget Arbejde, fordi deres Kunder ikke har Raad til at købe deres Varer. Men der er jo ogsaa andre Ting, der er medvirkende. Mange Haandværkere har f. Eks. paa Grund af Trafikmidlerne helt maattet omlægge deres Virksomhed. Under Behandlingen af et Forslag til Hjælp for Haandværket, som blev fremsat fra privat Side i Sommer, udtalte jeg, at det var ikke Gældsforpligtelser, det var ikke Rentebyrder, Haandværket trængte til, og jeg har ikke forandret mit Syn paa dette Punkt. Men jeg vil indrømme, at naar der muligvis i givet Tilfælde kan faas Laan, kan det maaske hjælpe en mindre Virksomhed ud over en øjeblikkelig Vanskelighed, og alene af den Grund kan det have sin store Betydning. Naar nu det Udvalg af Haandværkets Tillidsmænd, som i Sommer har arbejdet med disse Forhold, i Betænkningen udtaler, at det efter de foretagne Undersøgelser kan anbefale, at der af Statskassen stilles Midler til Raadighed til dette Formaal, og at saadanne Laan paa rimelige Vilkaar vil kunne blive en effektiv Hjælp i visse Tilfælde, vil ogsaa jeg anbefale, at man fremmer dette Lovforslag, men vil i Tilslutning til mine Udtalelser om Laan til Industrien henstille, at man ved Administrationen af Laanene viser Forstaaelse overfor de samme Forhold, som jeg omtalte ved Industrilaanene, hvor man ved Tilbagebetaling af Gældsforpligtelsen vil kunne skaffe et Grundlag for Virksomhedens fortsatte Trivsel og tager saa hensynsfuldt og forstaaende paa dette som muligt, idet det nemlig vil være at kaste

Penge ud mange Steder — det kender jeg ude omkring i Haandværket —, dersom man ikke først kan ordne de Gældsforpligtelser, som en hel Del Haandværkere har, paa en fornøftig Maade med deres Kreditorer.

Ligesom i Forslaget om Driftslaan til Industrien foreslaar Ministeren her et Udvalg paa 4 Medlemmer til at administrere Loven, nemlig foruden de to fra Ministerierne to Medlemmer af Fællesrepræsentationen for Industri og Haandværk. Jeg er ganske indforstaaet med, at det kan være forbundet med store Vanskeligheder at danne Driftslaaneforeninger indenfor Haandværket, men jeg havde ønsket og haabet, at man havde kunnet stille Haandværket paa samme Linie som Landbruget. I Landbruget har man efter de Lovforslag, der nu er gaaet i Udvalg, bestemt, at der dannes Driftslaaneforeninger med solidarisk Ansvar. Jeg vilde ønske, at man kunde naa til det samme indenfor Haandværket. Jeg er ganske klar over, at det er betydeligt vanskeligere, men Udvalget har dog i Betænkningen ment, at Forholdene har ændret sig noget paa dette Omraade. Paa Side 16 i Betænkningen udtaler man:

„At yde Laan ad indirekte Vej, f. Eks. som Laan til Driftslaaneforeninger — en Fremgangsmaade, der er prøvet indenfor Landbruget —, vil antagelig være ganske udelukket, for saa vidt angaar Industrien, idet allerede den skarpe indenlandske Konkurrence, hvor en saadan er raadende, vil udelukke en Samvirken af den Art, og hvor der ingen indenlandsk Konkurrence er, vil Driftslaaneforeninger enten ikke kunne tilvejebringes eller ogsaa være et ufornuødent Gennemgangsled.“

Men saa siger man:

„Selv indenfor de rene Haandværksbedrifter vil der neppe kunne være Tale om at starte Driftslaaneforeninger, om end Forholdene nu tilsyneladende i nogen Maade er overensstemmende med de indenfor det mindre Landbrug raadende Forhold.“

Se, naar Udvalget har skrevet dette i Betænkningen, maa jeg mene, at man er gaaet ud fra de Betragtninger, at Forholdene for det mindre Landbrug og Forholdene for Haandværket er ens nu, med andre Ord, man maa læse mellem Linierne, at de har lige lidt at garantere med. Nu tror jeg dog ikke, at det er saa slemt, og jeg maa vel ogsaa have Lov til at forstaa Lovforslaget saadan, at Ministeren mener, der kan aabnes Vej for Haandværkere til at danne Driftslaaneforeninger, idet der er en Udtalelse